

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2

The 2nd STOU Graduate Research Conference

อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาว่าฟารินของผู้ป่วยในจังหวัดสงขลา

Adverse Drug Reaction from Warfarin Usage in Songkhla Patients

สาวิตรี ทองอากรณ์ (Sawitree Thongarporn)* โยชม วงศ์ภูวรักษ์ (Payom Wongpoowarak)**

วรณูช แสงเจริญ (Woranuch Saengcharoen)*** วิบูล วงศ์ภูวรักษ์ (Wibul Wongpoowarak)***

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุก ลักษณะการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาว่าฟารินในผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาล 2 แห่งในจังหวัดสงขลา และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอาการไม่พึงประสงค์

การศึกษานี้เป็นแบบพรรณนา โดยเก็บข้อมูลย้อนหลังจากเวชระเบียน และฐานข้อมูลผู้ป่วยคลินิกว่าฟาริน ตั้งแต่ 1 มกราคม 2552 – 30 มิถุนายน 2553 ในผู้ป่วยที่ได้รับยาว่าฟารินอย่างน้อย 6 สัปดาห์ โดยใช้แบบประเมินนารันโจอัลกอริทึม (Naranjo's algorithm) ในการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างอาการไม่พึงประสงค์กับยาว่าฟาริน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงเป็นความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้ไคสแควร์

ผลการวิจัยจากการเก็บข้อมูลผู้ป่วยจำนวน 142 คน พบการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาว่าฟารินในผู้ป่วย 53 ราย (ร้อยละ 37.3) คิดเป็น 91 เหตุการณ์ (5 เหตุการณ์ต่อการติดตามผู้ป่วย 100 ครั้ง) โดยอาการไม่พึงประสงค์ที่พบมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ การมีค่า International Normalized Ratio (INR) ที่มากกว่า 5 จำนวน 27 เหตุการณ์ (ร้อยละ 29.7 ของเหตุการณ์ทั้งหมด) เกิดจําเผลอดตามร่างกาย 21 เหตุการณ์ (ร้อยละ 23.1) และการมีเลือดปนออกมาในปัสสาวะ 20 เหตุการณ์ (ร้อยละ 22) มีผู้ป่วยจำนวน 5 รายที่สงสัยว่าอาการไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นนั้นน่าจะเกิดจากการเกิดปฏิกิริยาต่อกันของยาว่าฟารินกับยาที่ได้รับร่วม ได้แก่ น้ำมันปลา ไนมิซูลิด ดานาซอล และเจมไฟโบรซิล นอกจากนี้ยังมีผู้ป่วยจำนวน 13 รายที่เกิดภาวะแทรกซ้อนจากการปรับขนาดยาว่าฟารินมากเกินไปจนกว่าช่วงที่แนะนำ โดยภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยส่วนใหญ่คือการมีค่า INR ที่มากกว่า 5 และเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอาการไม่พึงประสงค์พบว่าอายุและภาวะโรคร่วมมีความสัมพันธ์กับการเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาว่าฟารินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อายุ $p = 0.034$, ภาวะโรคร่วม $= 0.044$) ส่วนปัจจัยด้านเพศ ประวัติการเกิดเลือดออกมาก่อน ประวัติการใช้ยาแอสไพรินร่วมด้วย ไม่พบความสัมพันธ์กับการเกิดอาการไม่พึงประสงค์

Abstract

The objectives of this study were to determine prevalence, characteristics of warfarin adverse drug reactions (ADRs) and to identify factors association with these ADRs.

The study design was descriptive. Retrospective data were obtained from medical record and database from warfarin clinic between Jan. 1, 2009 and June 30, 2010. The patients had received warfarin not less than 6 weeks. ADRs were evaluated by Naranjo's algorithm. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Chi-square test.

The total 142 patients were recruited, ADRs were found in 53 patients (37.7%) accounting for 91 events (5 events/100 patient monitoring). The third most frequency of ADRs were prolonged INR more than 5 (29.7%), followed by bruising (23.1%) and hematuria (22%). Five patients were suspected to encounter ADRs from drug interaction between warfarin and fish oil, nimesulide, danazol and gemfibrozil. In addition, it was found 13 patients had complications from over adjusting dose of warfarin. The most of these complications was prolonged INR more than 5. Age and comorbidity were significantly associated with ADRs (age, $p=0.034$; comorbidity, $p=0.044$). Gender, history of previous bleeding and aspirin usage were not significantly associated with ADRs.

คำสำคัญ: ยาว่าฟาริน อาการไม่พึงประสงค์ ปฏิกิริยาต่อกันของยา

Keywords: Warfarin, Adverse drug reactions, Drug interaction

* นักศึกษาหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเภสัชกรรมคลินิก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ piyo_106@yahoo.com

** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเภสัชกรรมคลินิก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ payom.w@psu.ac.th

*** อาจารย์ประจำภาควิชาเภสัชกรรมคลินิก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ woranuch.s@psu.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีเภสัชกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ wibul.w@psu.ac.th